

POLITYKA

WYDANIE SPECJALNE NR 4/2023
CENA 16,99 ZŁ (W TYM 8% VAT)
INDEKS: 381-055

ARTSALON

PRZEWODNIK PO POLSKICH GALERIACH SZTUKI I WYSTAWACH

Nº1

ARTSALON

TWIERDZA HAND MADE

Dom pracy twórczej w Chile. Monumentalny obiekt z betonu, dzieło architektów wizjonerów.

NIELUDZKA SZTUKA

Sztuczna inteligencja jako ulepszona wersja pędzla. Czy pozbawi nas kreatywności?

KULISY WYSTAW

Kuratorzy galerii i muzeów o nowych wyzwaniach w swojej pracy.

MIEDZIANKA DLA ODWAŻNYCH

Wieża działań artystycznych. Budynek poświęcony historii pogórniczego miasteczka.

R20 charytatywna
W aukcja sztuki
refugees
welcome **23**

FUNDACJA
OCALENIE

MUZEUM
sztuki
nowoczesnej
w warszawie

M

TPM
sztuki
nowoczesnej
w warszawie

artystki
i artyści
na rzecz
uchodźczyń
i uchodźców

OTWARCIE
WYSTAWY:
29.09.2023

AUKCJA:
05.11.2023

Muzeum Sztuki
Nowoczesnej
w Warszawie
Wybrzeże
Kościuszkowskie 22

instytucja kultury
miasta stołecznego
Warszawy

Mecenas Muzeum i Kolekcji

Building a better
working world

Partner prawny Muzeum

DZP

Kup książkę

Współpraca

PRACOWNIA
OPAWY

Współpraca medialna

Pismo.

ARTSALON!

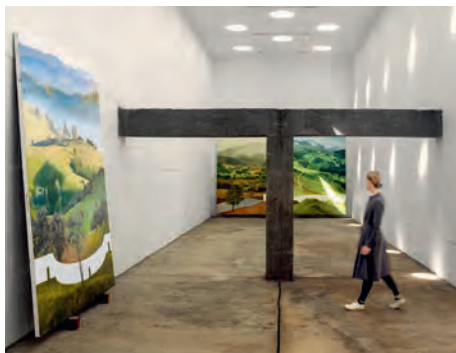
spis treści

WRZESIEŃ-LISTOPAD/2023

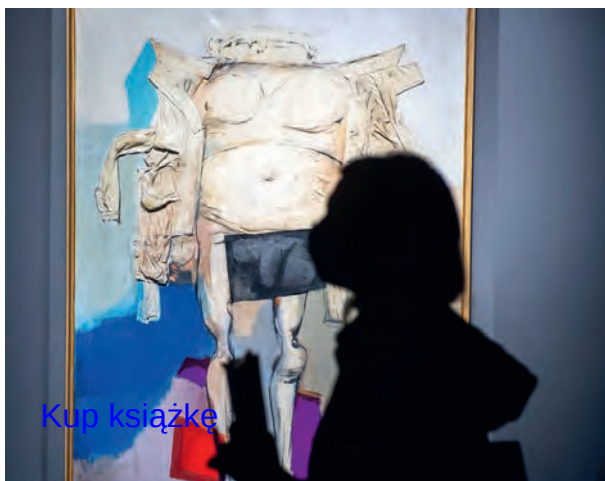
- 8 KALENDARYUM** Sieci powiązań: wystawy, które trzeba zobaczyć
- 16 WSPOMNIENIE** Ryszard Gancarz: malarz rysunku, rysownik obrazu
- 18 PORTFOLIO**
 - Marta Banaszak:
U mnie nie ma CTRL+Z
 - Stasys Eidrigevičius:
Matecznik misteriów
 - Jan Tyniec: Między rzeczywistym a wyobrażonym
- 22 CO SIĘ DZIEJE** Nieludzka sztuka
- 28 ZJAWISKO** Galeryjne panopticum
- 54 DOM DLA SZTUKI**
 - Betonowe atelier
 - Miedzianka dla odważnych
- 83 PRZEWODNIK PO POLSKICH GALERIACH SZTUKI**
- 84 RANKING „POLITYKI”**
Najlepsi z najlepszych
- 85 GALERIA ARTTRAKT** Dobry adres
- 87 GALERIA DYSTANS**
Ze wskazaniem na młodych
- 89 GALERIA SZTUKI ‘W PRZYZIEMIU’**
Ukryte w przyziemiu
- 92 PIĘKNA GALLERY**
Szkoda czasu na złe wybory
- 96 WIRYDARZ** Płaczę, kiedy sprzedaję
- 98 GALERIA IKIKATA**
Undeground jest ciekawszy
- 102 GALERIA OLIMPUS**
Z awangardą na sztandarze
- 104 KRUPA GALLERY** Wejść w obraz i już w nim zostać
- 108 GALERIA DYŁĄG**
Narodziny marszanda
- 112 SPECTRA ART SPACE**
W poszukiwaniu kanonu sztuki
- 116 KOLEKCJA RYTEL**
Sztuka dzielenia
- 118 MOŁSKI GALLERY**
Sztuka warta Zachodu
- 124 ART IN HOUSE**
Potrzeba piękna jest bezcenna
- 128 WARSAW GALLERY WEEKEND**
Fokus na nowe
- 132 DEBATA**
Połączyć artystę i publiczność
- 138 SZTUKA WE WNĘTRZU**
Głębia obrazu

22 Rozwój sztucznej inteligencji wzbudza skrajne emocje. Rodzą się wątpliwości: to sztuka czy tylko komputerowe wytwory. Czekają nas redefinicja pojęcia twórcy?

54 Architekci artystom. Rezydencja pracy twórczej w Chile. **72 Szyb Miedzianka** – dom, ale i centrum kultury. W księgarni można kupić także ceramikę Patrycji Rowickiej-Masiewicz, gospodyni tego miejsca.

116 Tadeusz Kantor, *Emballage VI* (*Personnage emballé, Ambalaz ludzki*), 1967.
Jedno z wielu dzieł w Alfabetce Kolekcji Rytel.

BMW iX EDYCJA SPORT. JUŻ ZA **1850 PLN** NETTO/MIES.

Radość z jazdy. 100% elektryczna.

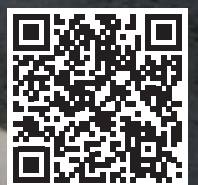
Rata miesięczna netto w BMW Comfort Lease dla przedsiębiorców dla BMW iX xDrive40 za 321 555 zł brutto. Opłata wstępna 20%, okres leasingu 24 miesiące, średnioroczny deklarowany przebieg 15 000 km, gwarantowana wartość końcowa. Podane ceny są rekomendowanymi cenami detalicznymi zawierającymi podatek VAT oraz podatek akcyzowy i nie są wiążące. BMW Polska nie prowadzi sprzedaży bezpośredniej. Niniejsza symulacja nie stanowi oferty w rozumieniu art. 66 Kodeksu cywilnego. Zawarcie umowy uzależnione jest od pozytywnego wyniku weryfikacji prawnofinansowej Klienta oraz zawarcia ubezpieczenia OC/AC. BMW Comfort Lease jest oferowany przez BMW Financial Services Polska Sp. z o.o. Prezentowane na zdjęciach modele mogą różnić się wersją silnika oraz mogą zawierać dodatkowo płatne wyposażenie. Indywidualne oferty dostępne u Dealerów BMW.

BMW iX xDrive40*: Zużycie energii w kWh/100 km (cykl mieszany): 21,4–19,4. Emisja CO₂ w cyklu mieszanym w g/km: 0. Wszystkie wartości są tymczasowe. Podstawą obliczeń jest zużycie energii elektrycznej. Wartości odnoszą się do temperatury rozruchu akumulatora i otoczenia 23°C, przy czym wartości certyfikacyjne nie obejmują dodatkowych odbiorników elektrycznych, takich jak ogrzewanie foteli, wyświetlacze, klimatyzacja. Indywidualne zużycie energii może się różnić (profil jazdy, temperatura, warunki otoczenia). Podstawą zużycia energii jest WLTP Best Case.

[Kup książkę](#)

Dowiedz się więcej:

Kup książkę

ARTSALON

na początek SŁOWO OD REDAKTORA

„Sztuka to jest pewien sposób na życie i pewien sposób na wyjaśnianie sobie życia (...)

Pomaga znaleźć trop wymykającej się nam nadziei” – mówił Jerzy Nowosielski.

Uciekamy w świat wrażliwości artystycznej w czasach niepokojów, niespodziewanych zdarzeń i wyzwań. Kiedy stawiamy więcej pytań niż zwykle i szukamy na nie odpowiedzi. Przybywa więc w ostatnich latach galerii, kolekcjonerów, padają rekordy na aukcjach, a do muzeów ustawiają się kolejki. Zgłębiaamy historie fascynujących obrazów i odkrywamy w sobie coraz większą potrzebę obcowania z pięknem, myślą, wartościami.

Obrazy, tak jak książki, nadają mieszkaniu rys osobisty, są jak zaproszenie do rozmowy. Z czasem stają się częścią nas samych, naszej tożsamości. Widok ulubionego malarstwa na co dzień może najzwyczajniej w świecie uszczęśliwiać.

Gdzie zatem kupić dobry obraz, grafikę, rzeźbę? Komu zaufać w kwestii tych wyborów? Przewodnik po polskich galeriach sztuki, odcinek pierwszy – gotowy! Z jednej strony przypominamy najlepsze z najlepszych polskich galerii prywatnych z rankingu „Polityki” prowadzonego od 1999 r. przez Piotra Sarzyńskiego. Z drugiej – zaprosiliśmy na łamy marszandów, właścicieli galerii stacjonarnych i internetowych, organizatorów festiwalu sztuki współczesnej, by opowiedzieli nam o sztuce prowadzenia tego typu przedsięwzięć, o współpracy z artystami i o projektowaniu wystaw. Poprzez pryzmat osobistych historii tych ludzi, maksymalnie zaangażowanych w to, co robią, chcemy skrócić dystans dzielący nas od elitarnego świata sztuki. Oswoić z nim i zachęcić do jeszcze częstszych odwiedzin. Bo im więcej oglądamy i wiemy, tym więcej jesteśmy w stanie zobaczyć.

Teresa Pągowska, Szósty, olej na płótnie, 1967 r.

Małgorzata Tomczyk

POLITYKA

Wydawca POLITYKA Spółka z o.o. S.K.A. Adres: ul. Stupecka 6, 02-309 Warszawa. Recepcja główna tel. 22-451-61-33/34, e-mail: polityka@polityka.pl, www.polityka.pl

Prezes i Redaktor Naczelny Jerzy Baczyński **Z-cy Redaktora Naczelnego** Mariusz Janicki, Witold Pawłowski **Dyrektor Wydawniczy** Piotr Zmelonek

Koncepcja wydania, Redaktor Prowadząca Małgorzata Tomczyk, e-mail: m.tomczyk@polityka.pl **Redakcja, korekta** Mirosława Kopoczek

Projekt graficzny i realizacja Bożena Kalinowska **Fotoedycja** Natalia Świerad **Opracowanie zdjęć, produkcja** Joanna Zatorska

Dyrektor Biura Reklamy Izabela Kowalczyk-Dudek, tel. 22-451-61-45, e-mail: reklama@polityka.pl **Reklama** Mariola Galewska, tel. 22-451-61-67, e-mail: m.galewska@polityka.pl

Za treść ogłoszeń redakcja ponosi odpowiedzialność w zakresie informacji zawartych w ust. 2 art. 42 ustawy Prawo prasowe.

Kup książkę

Binge watching

po
austriacku

Austria

Żyj pełnią życia

austria.info

[Kup książkę](#)

[Kup książkę](#)

9.07-22.10.2023 Sopot**Wystawa „Glasstress Sopot: Odstąpione rzeczywistości”****– Państwowa Galeria Sztuki**

Tradycja dmuchania szkła na włoskiej wyspie Murano sięga XIII wieku, a jej efekty znajdują koneserów na całym świecie. W ramach projektu „Glasstress” artyści współcześni eksperymentują z historycznymi metodami szklarskimi pod okiem lokalnych rzemieślników, równocześnie przyglądając się kondycji zglobalizowanego świata. Degradacja środowiska, pandemia, kolonializm, feminizm czy nierówności rasowe i społeczne, to tylko niektóre z tematów kruchych dzieł sztuki. Na ekspozycji zobaczymy prace twórców takich jak Ai Weiwei, Judy Chicago, Laure Prouvost, Erwin Wurm czy Xawery Wolski.

SIECI POWIĄZAŃ

Kuratorzy i muzealnicy lubią mieć oko nie tylko na najbliższe otoczenie artystyczne. **INSPIRACJI POSZUKUJĄ, ZWIEDZAJĄC WYSTAWY NA CAŁYM ŚWIECIE, POZNAJĄC MUZEALNE KOLEKCJE, EKSPORUJĄC MAGAZYNY PEŁNE ZAPOMNIANYCH DZIEŁ SZTUKI.** Często najciekawsze projekty wystawiennicze to efekt współpracy kilku podmiotów, które zaangażowane są w ich realizację.

tekst **ZOFIA MAŁYSA-JANCZY**

Luwr od lat konsekwentnie odmawia, słysząc prośby o wypożyczenie *Mony Lisy*. Odwzajemnić jej uśmiech, spojrzeć w oczy czy przestudiować pejzaż rozpościerający się za jej plecami możemy tylko w Paryżu. Permanentna niezgoda na wypożyczenie dzieła nie zraża niektórych przed snuciem marzeń o podróży *Giocondy* do Florencji czy Krakowa. Ale nawet karta przetargowa „Leonardo za Leonarda”, wyciągnięta z rękawa ministra Głińskiego, nie złamała do tej pory dyrektora największego muzeum na świecie.

W przeciwieństwie do *Mony Lisy* nasza *Dama z gronostajem* (zwyczajowo: *Dama z łasiczką*) to istna obieżyświatka. „Portret tej dziewczyny co najmniej trzydzieści razy zmieniał miejsce pobytu, przewożony w jukach konnego posłańca, karetą, ładowną bryką, pociągiem, samochodem, samolotem, promem – niekiedy niesiony pod pachą”, pisał Marek Rostworowski, wieloletni kustosz Muzeum Czarotorskich. Odkąd padły te słowa, tak dama, jak i „łasiczka” opuszczały swoją krakowską siedzibę jeszcze wiele razy.

Współpraca między muzeami, galeriami i innymi podmiotami działającymi w obszarze kultury pozwala na organizowanie przekrojowych wystaw oraz prezentowanie publiczności dzieł, które bez networkingu nie miałyby szansy zaistnieć w jednej przestrzeni. W najbliższym czasie w polskich instytucjach zobaczymy wiele ekspozycji będących wynikiem tego typu działań. Na wystawę „Polski mężczyzna” Muzeum w Narodowe w Kielcach wypożyczyło 123 prace z 13 nadwiślańskich placówek muzealnych. —————>

Partnerską relację ze stołeczną galerią Leto nawiązała Galeria Miejska we Wrocławiu, przygotowując wystawę „Danse macabre” Wojciecha Ireneusza Sobczyka.

Ekspozycja „Glasstress” w Państwowej Galerii Sztuki w Sopocie jest efektem szeroko zakrojonej współpracy międzynarodowej. Jej tło odsłania dyrektorka sopockiej galerii i jedna z kuratorek wystawy Eulalia Domanowska: „Płynąc Canale Grande w Wenecji podczas Biennale w 2011 r., niedaleko mostu Accademia, w ogrodzie przy pałacu Cavalli-Franchetti, zobaczyłam „Wąski dom” Erwina Wurma. Zaintrygowana, poszłam go obejrzeć. Okazało się, że jest częścią dużej wystawy „Glasstress” przygotowanej przez Fundację Berengo z Murano. Przy okazji kolejnego Biennale poznałam Adriano Berengo i jego pracownię na wyspie. Od 2017 r. rozmawialiśmy o pokazaniu w Polsce prac tworzonych w jego hucie szkła na Murano. Berengo Studio i Fundacja Berengo współorganizowały transport i montaż kruchych dzieł sztuki, w Studio na Murano powstała część tekstów do katalogu.

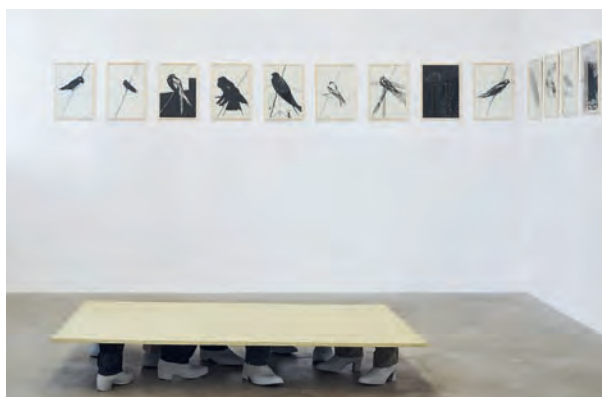
Rolę kuratora „Glasstress” przyjął też Koen Vanmechelen, belgijski artysta, twórca m.in. parku Labiomista w Genk, w którym sztuka łączy się z nauką i technologią”. Partnerem wystawy jest Instytut Kultury Włoskiej w Warszawie. ■

23.05-15.10.2023 KIELCE

„Polski mężczyzna 1910-2010” - Muzeum Narodowe

Podczas gdy coraz więcej polskich instytucji oraz galerii zwraca się ku eksplorowaniu historii sztuki, Muzeum Narodowe w Kielcach proponuje wystawę „Polski mężczyzna 1910-2010”. Szeroki przekrój dzieł malarskich oraz rzeźbiarskich jest punktem wyjścia do przestudiowania ikonografii mężczyzny w sztuce polskiej ostatniego stulecia. Wśród przedstawień wiele znanych i znaczących postaci, m.in. Jan Wedel, twórca ptasiego mleczka, Feliks Jasieński, zapamiętały kolekcjoner sztuki japońskiej, czy tyczkarz Władysław Kozakiewicz.

14.07-01.10.2023 GDAŃSK

„Ołowiane chmury” - Gdańska Galeria Miejska

Tytułowe chmury wiszą nad dwoma oddziałami Gdańskiej Galerii Miejskiej (ul. Piwna 27/29, ul. Powroźnicza 13/15), gdzie odbywają się wystawy zbiorowe poświęcone niewygodnym myślom, wypieranym historiom oraz skrywanym lękom. Obok artystów takich jak Cyryl Polaczek, Agata Ingarden czy Erna Rosenstein, na wystawie znaleźli się także twórcy związani z kinem. Seans „Gadających głów” Krzysztofa Kieślowskiego zachęca, by raz jeszcze zadać sobie trzy pamiętne pytania: „Kim jesteś? Czego byś chciał? Co jest dla ciebie najważniejsze?”. Wystawie „Ołowiane chmury” towarzyszy również projekt „Ciebie ode mnie”, będący płytowym zapisem spotkania poetki Krystyny Miłobędzkiej oraz kompozytorki i pianistki Hani Rani.

[Kup książkę](#)

28.07-10.09.2023 WARSZAWA

„Pocałunek nie zabija. Ania Nowak i goście” – Muzeum nad Wisłą

Ania Nowak (ur. 1983), choreografka, tancerka i performerka związana z berlińskim środowiskiem artystycznym, prezentuje wystawę, w której udział biorą twórcy działający w różnych mediach. Motywami przewodnimi ekspozycji są utrata, bezsilność, żal. To również opowieść o „inności” – ze względu np. na tożsamość czy pochodzenie. Nowak eksploruje temat queerowej żałoby. Mierzy się z doświadczeniami, których nie sposób przełożyć na język, jaki znamy, tworzy więc nowy. W programie działań artystycznych podejmowanych w trakcie wystawy w Muzeum nad Wisłą pojawia się m.in. wanitatywna choreografia wykonywana przez Alicję Czyczel i Natalię Oniś czy performans Ani Nowak – tytułowy „Pocałunek nie zabija”.

**8.10.2023-11.02.2024
OROSKO**

**„Dani Karawan: Artysta/Obywatel”
– Centrum Rzeźby Polskiej**

Izraelski artysta Dani Karavan (1930–2021) klasyfikował swoją sztukę jako rzeźbę environmental-site-specific. Jego dzieła – powstałe na przecięciu architektury, rzeźby i architektury krajobrazu – respektują pierwotny porządek natury, równocześnie wpisując weń pamięć kulturową. Koncepcja wystawy „Artysta/Obywatel” opiera się nie tyle na klasycznej prezentacji dzieł twórcy, co na zestawieniu jego oficjalnych wypowiedzi i publikacji ze szkicami, modelami oraz dokumentacją rozsianych po całym świecie realizacji. Ekspozycja skłania do przyjrzenia się strategiom łączenia zaangażowania artystycznego z aktywizmem obywatelskim, praktykowanym nie tylko w najbardziej zapalnych punktach globu.